

ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ІНТОЛЕРАНТНІСТЬ ДО КОРУПЦІЇ ВІЙСЬКОВИХ ПОСАДОВИХ ОСІБ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ГРОМАДЯНСЬКИМ СУСПІЛЬСТВОМ

Вадим Анатолійович ПРИЙМАК,

*ад'юнкт наукового відділу організації підготовки
та атестації науково-педагогічних кадрів науково-
методичного центру організації наукової та
науково-технічної діяльності Національного
університету оборони України
імені Івана Черняхівського*

Доброчесність як правова категорія є відносно новою для сучасної правової науки. Як зазначається у теоретичних джерелах, особливістю сучасної епохи постмодерну є формалізація і закріплення на рівні етичних кодексів моральних вимог для представників певних професій. Нині у багатьох демократичних державах, у тому числі і в Україні, існують етичні кодекси державних службовців, поліцейських, суддів, нотаріусів, адвокатів, лікарів, психологів, соціальних працівників, біологів, генетиків, кодекси корпоративної етики тощо. Їх локальний характер дозволяє певним чином запобігти негативним наслідкам «кризи моралі» як конкуренції трансляторів нарративів. У даному випадку творцем нарративу виступає укладач етичного кодексу, який часто є колективним і включає представників професійної спільноти. У найбільш оптимальному варіанті такі кодекси приймаються на загальних зборах певної професійної спільноти, а їх схваленню передують тривала та глибока рефлексія змісту їх положень. Становить інтерес, що розвиток правових норм знову-таки супроводжує цю тенденцію, і порушення закріплених у професійних етичних кодексах правових норм стають правовими підставами для дисциплінарних стягнень деяких категорій працівників, аж до їх звільнення [1, с.36]. Такі тенденції породжують науковий інтерес до правового змісту категорії «доброчесність».

Слід сказати, що її значення для розвитку суспільних відносин у секторі безпеки і оборони пов'язане з трьома основними чинниками. По-перше, формування нової моделі професійної ефективності потребує не лише зниження впливу корупційних ризиків, а й максимальної продуктивності військовослужбовців під час виконання їх службово-бойових завдань, що вимагає наявності високої мотивації та ініціативності, а також розвиненого почуття відповідальності за покладені на них обов'язки. Отже, доброчесність об'єднує не лише заборонні правові засоби (як заборона піддаватися впливу корупційних ризиків), а й регулятивні (сутність останніх полягає в упорядкуванні суспільних відносин для досягнення цілей правового регулювання - підвищення обороноздатності нашої держави). По-друге, важливість доброчесності для сектору безпеки і оборони України пов'язана з достатньо значними розмірами оборонного бюджету, і навіть незначне порушення вимог правових приписів утворює великі витрати державних коштів. Зауважимо, що в цьому випадку мова йде не про розкрадання, не про делікт, пов'язаний з неправомірними

витратами державних коштів, а про їх нераціональний розподіл. Третім чинником, який визначає важливу роль доброчесності в секторі безпеки і оборони, є підтримання високого авторитету Збройних Сил України та інших військових формувань серед населення, що дозволяє не лише отримувати максимальне сприяння для вирішення їх завдань та функцій, а і формувати кадровий склад означених за допомогою залучення кращих представників громадянського суспільства, молоді, конкурентоспроможної на ринку праці, тощо.

На підставі визначеного вище можна зробити висновок щодо важливості правової моделі доброчесності для подолання негативних впливів корупційних ризиків в секторі оборони. Доброчесність військовослужбовця уявляє собою сукупність його поінформованості щодо сутності і впливу корупційних ризиків, а також комплексу особистих якостей, які обумовлюють його бажання та вміння виконувати свої службово-бойові завдання відповідно до вимог правових приписів, не допускаючи непотизму та конфлікту інтересів, незаконного збагачення, отримання неправомірної вигоди. З огляду на тенденції північноатлантичної інтеграції нашої держави великого значення для формування доброчесної поведінки військових посадових осіб набувають документи НАТО, серед яких одне з чільних місць займає Програма НАТО з розбудови доброчесності (The Building Integrity Programme [2]). Можливість нашої держави забезпечити виконання визначених в ній стандартів безпосередньо впливатиме на стан північноатлантичної інтеграції, а також на обороноздатність України в умовах особливого періоду.

Список використаних джерел:

1. Шопіна І. Проблеми взаємовпливу правових і моральних норм в умовах розвитку інформаційних технологій. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. №2. С.35-38.
2. The Building Integrity Programme. URL: <https://buildingintegrity.hq.nato.int/BI.aspx> (дата звернення 11.12.2021).